

Spor da Sosyal Güvenlik

Toplu İş Hukuku Açısından Spor Çalışanları

Spor Bilimleri Anabilim Dalı

Toplu İş Hukuku Açısından Spor Çalışanları

- Toplu İş Hukuku, işçiler ile işverenlerin hukuki ilişkilerini toplu düzeyde ele almaktadır. Nitekim toplu iş hukuku, öncelikle işçi ve işveren mesleki birliklerini (sendikalar ve konfederasyonlar) kapsamına alır; buna, “sendikalar hukuku” denilmektedir. İşçi ve işveren sendikalarının en önemli görevlerinden bir tanesi; çalışma koşullarını toplu iş sözleşmesi yoluyla düzenlemektir. Toplu iş hukukunun bu alanı “Toplu İş Sözleşmesi Hukuku” olarak adlandırılmaktadır.
- Toplu iş hukuku ile arabuluculuk arasında yakın bir bağlantı vardır. Bu bağlantı toplu iş sözleşmesinin oluşturulmasına yardım eder. Fakat işçi ve işveren arasındaki ilişkiler her zaman olumlu ve anlaşma içinde olmamaktadır.
- Sporda sendikalaşma ile ilgili Dünya’daki ve Ülkemizdeki gelişmeler incelendiğinde, tıpkı spor dışındaki sektörlerde olduğu gibi spor alanının en önemli çalışanı durumunda bulunan ve işçi olarak nitelenen kişiler odaklı bir örgütlenmenin olduğu görülmektedir.

Toplu İş Hukuku Açısından Spor Çalışanları

- **Profesyonel Sporda Sendikacılıkta PFA Örneği**
- İngiltere’de ilk emekçi örgütlenmeler 18. yüzyılda, dayanışma dernekleri, yardımlaşma sandıkları biçiminde oluşturulan emekçi birlikleri şeklinde ortaya çıkmaya başlamıştır.
- O dönemdeki işçi sınıfının yaşama ve çalışma koşullarının iyileştirilmesi için oluşturulmaya başlanan (Alay 2007) bu örgütlenmelerin ardından, 1907 yılında, bugünde halen faaliyetlerini devam ettiren “İngiliz Profesyonel Sporcular Sendikası (English Professional Footballers’ Association PFA)” kurulmuştur.

Toplu İş Hukuku Açısından Spor Çalışanları

- **Profesyonel Sporda Sendikacılıkta FIFPro Örneği**
- FIFPro profesyonel futbolcuları uluslararası alanda temsil eden bir örgüttür. 15 Aralık 1965 tarihinde Paris'te toplanan Fransa, İskoçya, İngiltere, İtalya ve Hollanda futbolcu derneklerinin (sendikalarının) bir araya gelmesiyle kurulmuştur.
- FIFPro'nun temel amacı; "Futbolcular ile futbolcu sendikaları arasındaki dayanışmayı güçlendirmek, karşılıklı yardım, işbirliği ve danışma süreçlerini geliştirmek; futbolcuların haklarını savunmak, bu anlamda sporcuların kulüp seçme ve sözleşme yapma özgürlüklerinin desteklenmesi" olarak belirtilmiştir.
- 20 Şubat 1968 tarihinde Fransız mevzuatına uygun olarak dünyadaki profesyonel futbolcuların haklarının korunması amacıyla sendikaya uluslararası dernek statüsü verilmiş ve merkezi Paris olarak belirlenmiştir.

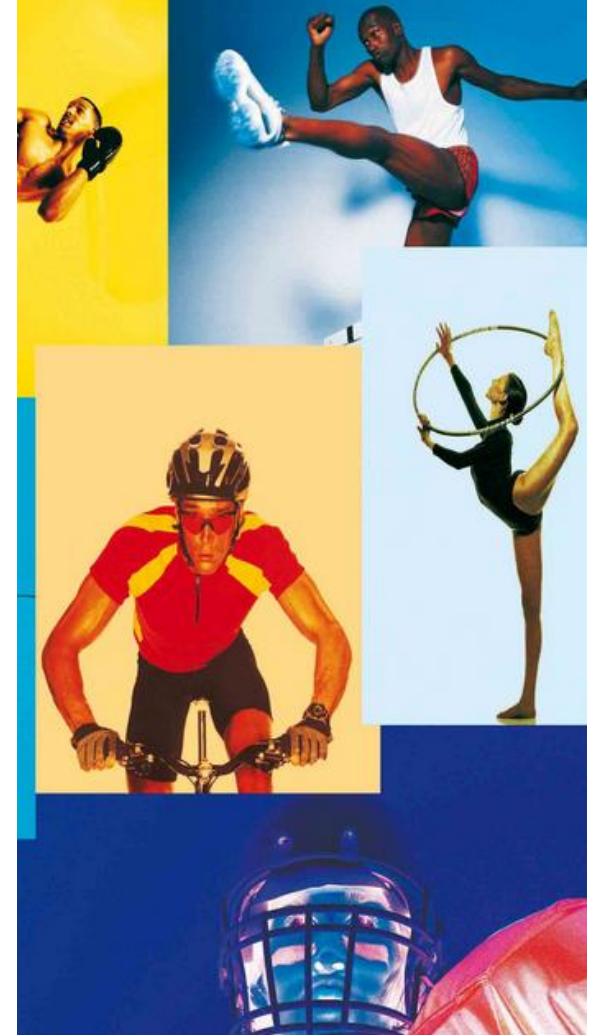

Toplu İş Hukuku Açısından Spor Çalışanları

- **Ülkemizdeki Mevzuat Açısından Sporda Sendikacılık**
- Birleşmiş Milletler Genel Kurulu'nda 10 Aralık 1948 tarihinde ilan edilen ve Ülkemizin de 1949 yılında kabul ettiği, İnsan Hakları Evrensel Beyannamesinin 23. maddesinde; Herkesin çalışma, işini serbestçe seçme, adaletli ve elverişli koşullarda çalışma ve işsizliğe karşı korunma; herhangi bir ayırım gözetmeksizin, eşit iş için eşit ücret; kendisi ve ailesi için insan onuruna yaraşır ve gerekirse her türlü sosyal koruma önlemleriyle desteklenmiş bir yaşam sağlayacak adil ve elverişli bir ücret hakkına sahip olduğu; kişilerin bu hak ve çıkarlarını korumak için sendika kurmaya ve sendikaya üye olmaya haklarının olduğu belirtilmiştir.
- Sendikal hak ve özgürlüklerle ilgili bir diğer belge; Uluslararası Çalışma Örgütü tarafından 17 Haziran 1948 tarihinde, Ülkemiz tarafından ise 1993 tarihinde kabul edilen 87 sayılı "Sendika Özgürlüğüne ve Örgütlenme Hakkının Korunmasına İlişkin Sözleşme"dir. Bu sözleşme ile ayırım yapılmadan – silahlı kuvvetler ile polis mensuplarının durumları ülkelerin mevzuatlarına göre belirlenir – herkese sendika hakkı tanınmıştır.
- Ülkemiz tarafından da kabul edilmiş olan sendikal haklarla ilgili uluslararası belgeler dışında, ülkemiz mevzuatında da bu konulara ilişkin çeşitli hükümlere yer verilmiştir.

Toplu İş Hukuku Açısından Spor Çalışanları

- **Sendika hakkı açısından durum**
- Ülkemiz mevzuatındaki sendika hakkı ile ilgili hükümlere geçmeden önce sendikanın ne olduğunun ortaya konulması gerekmektedir.
- Sendika kavramı, işçi veya işveren çıkarlarını, özellikle toplu iş sözleşmeleri ve gerektiğinde iş mücadelesine başvurarak korumak için kurdukları sürekli, bağımsız, serbest, demokratik temellere dayalı ve özel hukuka giren mesleki birlikleri anlatır.
- Başka bir tanımda sendika, işçilerin veya işverenlerin çalışma ilişkilerinde ortak ekonomik ve sosyal hak ve yararlarını korumak ve geliştirmek için serbestçe kurulan ve demokratik ilkelere uygun olarak işleyen ve faaliyette bulunan bağımsız özel hukuk tüzel kişisidir, şeklinde tanımlanmıştır.

Toplu İş Hukuku Açısından Spor Çalışanları

- **Toplu iş sözleşmesi grev ve lokavt hakkı açısından durum**
- Sendika hakkına sahip bulunan profesyonel spor alanının işçi ve işverenlerinin, Toplu İş Sözleşmesi Grev ve Lokavt Hakkı'ndan faydalanmalarının önünde de bir engel bulunmamaktadır.
- Anayasa'nın toplu iş sözleşmesi hakkıyla ilgili 53. maddesinde; "İşçiler ve işverenler, karşılıklı olarak ekonomik ve sosyal durumlarını ve çalışma şartlarını düzenlemek amacıyla toplu iş sözleşmesi yapma hakkına sahiptirler. Toplu iş sözleşmesinin nasıl yapılacağı kanunla düzenlenir." denilirken; grev ve lokavt hakkı ile ilgili 54. maddesinde; "Toplu iş sözleşmesinin yapılması sırasında, uyuşmazlık çıkması halinde işçiler grev hakkına sahiptirler. Bu hakkın kullanılmasının ve işverenin lokavta başvurmasının usul ve şartları ile kapsam ve istisnaları kanunla düzenlenir." ifadeleri yer almaktadır. Bu hüküm doğrultusunda 2822 sayılı "Toplu İş Sözleşmesi Grev ve Lokavt Kanunu" düzenlenmiştir.

Toplu İş Hukuku Açısından Spor Çalışanları

- Spor Emekçileri Sendikası
- Spor Emekçileri Sendikası amacını;
- “Emeğin en yüce değer olduğu ilkesinden hareketle; spor emekçilerinin haklarının güvencesini, spora ve sporcuya özgün koşulların bilimsel yöntemlerle değerlendirildiği bir Spor İş Yasası’nın çıkarılmasında görür. Bunun için kurumlaşmış spor yapılarında çalışan emekçilerin ekonomik, demokratik ve sosyal haklarını savunmak, geliştirmek ve güvence altına almak doğrultusunda, Spor İş Yasası’nın çıkartılmasının sağlanması hedefiyle, uluslararası işçi sınıfının bir parçası olarak tüm gücüyle mücadele etmeyi TEMEL AMAÇ ilan eder.” şeklinde ifade etmektedir.

